

U s t a w a

z dnia 10 stycznia 1922 r.

w przedmiocie likwidacji serwitutów w województwach: wołyńskim, poleskim i nowogródzkim, oraz w powiatach: białowieskim, białostockim, bielskim, grodzieńskim, sokólskim i wołkowyskim województwa białostockiego.

Art. 1. Na województwa: wołyńskie, poleskie i nowogródzkie, oraz powiaty: białowieski, białostocki, bielski, grodzieński, sokólski i wołkowyski województwa białostockiego rozciąga się moc obowiązująca ustawy z dnia 7 maja 1920 r. o likwidacji serwitutów na terenie b. Królestwa Kongresowego (Dz. U. R. P. № 42, poz. 249) ze zmianami, wskazanymi w niniejszej ustawie.

Art. 2. Art. 1° ustawy z dnia 7 maja 1920 r. otrzymuje brzmienie następujące:

„Wszelkie serwituty, obciążające majątki ziemskie na obszarach województwa: wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego, oraz powiatów: białowieskiego, białostockiego, bielskiego, grodzieńskiego, sokólskiego i wołkowyskiego województwa białostockiego i wpisane do aktów nadawczych, lub stwierdzone innymi dowodami prawnymi, udowadniającymi istnienie serwitutów, ulegają zniesieniu:

- a) na zasadzie dobrowolnego układu stron trybem, przewidzianym przez obowiązujące prawa i przepisy, ze zmianami, wynikającymi z niniejszej ustawy, lub
- b) z urzędu w drodze przymusu.

W razie zaginięcia lub zniszczenia aktów nadawczych i innych dowodów pisemnych istnienie i rozmiar serwitutów mogą być ustalone za pomocą badania świadków i rzeczoznawców”.

Art. 3. Art. 4 ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„W zebraniach biorą udział: 1) właściciel lub posiadacz osady, 2) od współwłaścicieli osady—jeden z grona, wybierany przez pozostałych, a jeśli zgoda w tej mierze nie nastąpi, to najstarszy z nich wiekiem, 3) od osób zaginionych — opiekunowie, wyznaczeni przez właściwy sąd, 4) od małoletnich, niepełnoletnich i obłąkanych—ich opiekunowie, względnie kuratorowie, wyznaczeni trybem, przez prawo miejscowe przewidzianym, 5) od nieobecnych — ich pełnomocnicy, lub w braku takowych osoby, istotnie zarządzające gospodarstwem nieobecnych, względnie osoby, wyznaczone ad hoc przez właściwy sąd”.

Art. 4. Art. 8 ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„Wierzyciele hipoteczni, oraz osoby, na rzecz których figurują w dziale III wykazu hipotecznego ograniczenia prawa własności dóbr, regulujących serwituty, a również właściciele aktów zastawu dóbr (zakładnych), jeżeli sami lub ich pełnomocnicy przebywają w obrębie Państwa Polskiego i miejsce ich pobytu jest wiadome, winni być zawiadomieni i mogą brać udział w likwidacji, o ile tego żądają po otrzymaniu zawiadomienia od urzędu ziemskiego o rozpoczęciu postępowania likwidacyjnego”.

Art. 5. Art. 10 ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„Wynagrodzenie za zniesienie serwitutów winno nastąpić w ziemi, a w lesie lub w gotówce tylko wtedy, gdy obie strony się na to zgodzą. Przy przymusowej likwidacji serwitutów wynagrodzenie w gotówce może mieć miejsce tylko w wypadkach wyjątkowych, a mianowicie: a) gdy ziemi, obciążone serwitutami, zostały już rozparcelowane na drobne działki, b) gdy za zniesienie serwitutów mogą być oddane tylko przestrzenie leśne, mające znaczenie ochronne, lub gdy grunt pod lasem nie nadaje się do użytkowania rolnego”.

Art. 6. Art. 14 ustawy traci moc obowiązującą.

Art. 7. Wydzielenie tytułem wynagrodzenia za serwituty przestrzeni leśnej lub ziemi z pod lasu może nastąpić za zezwoleniem urzędów ochrony lasów, które winny wydać decyzję w ciągu miesiąca od daty zawiadomienia o tem właściwego urzędu ochrony lasów. Brak odpowiedzi po tym terminie ze strony urzędów ochrony lasów uważany będzie za zezwolenie. Oddanie lasów, uznanych za ochronne, nie jest dopuszczalne.

Art. 8. Jako nowy punkt w art. 17 ustawy dodaje się „e) w wypadkach wydzielenia przestrzeni leśnych lub poleśnych tytułem wynagrodzenia za serwituty—zezwolenie odpowiednich urzędów ochrony lasów”.

Art. 9. W art. 18 ustawy skreśla się wyrazy: „na sesji gospodarczej”.

Art. 10. Punkt d) art. 19 ustawy uzupełnia się przez dodanie wyrazów: „oraz przy nadawaniu ziemi żołnierzom wojska polskiego na mocy ustawy z dnia 17 grudnia 1920 roku” (Dz. U. R. P. z 1921 r. № 4, poz. 18).

Art. 11. W art. 23 ustawy skreśla się wyrazy: „na posiedzeniu gospodarczem”.

Art. 12. Art. 28 ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„Po ukończeniu się komisja szacunkowo-rozjemcza przystępuje do opracowania projektu likwidacji przymusowej serwitutów zgodnie z niniejszą ustawą na podstawie ich szacunku, oraz do dokładnego zapoznania się z wnioskami i życzeniami stron, starając się osiągnąć polubowne załatwienie sprawy”.

Art. 13. Art. 30 ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„Przy określeniu wynagrodzenia za poszczególne serwituty komisje szacunkowo-rozjemcze przyjmą następujące normy:

a) Przy likwidacji serwitutu pastwiskowego w lasach — jako równoważnik, wydziela się na korzyść włościan, którym serwitut ten przysługuje, $\frac{1}{8}$ część gruntów z pod lasu, obciążonych tym serwitutem, o ile obszar tej trzeciej części nie jest większy od $\frac{1}{4}$ obszarów użytkowych ziem ukazowych (nadziałowych), należących do tych włościan. Jeżeli zaś obszar tej trzeciej części przestrzeni leśnej jest większy od czwartej części powyższych ziem ukazowych, wydziela się włościanom z przestrzeni leśnej, obciążonej serwitutami, obszar równy $\frac{1}{4}$ ich użytkowych ziem ukazowych (nadziałowych). Drzewostan, znajdujący się na przechodzącej do włościan za zniesienie serwitutów przestrzeni leśnej, może być przez poprzedniego właściciela zabrany w ciągu lat trzech od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o zniesieniu serwitutów.

b) Przy likwidacji serwitutu pastwiskowego, przysługującego włościanom na cudzych polach i łąkach—wydziela się włościanom, jako równoważnik, z tych pól i łąk, obszar 15% ogólnej ich przestrzeni. Obszar ten może ulegć zmniejszeniu w zależności od wartości tego

serwitutu, oraz od obszaru należących do włościan użytkowych ziem ukazowych (nadziałowych). Wydzielona włościanom za ten serwitut część cudzych pól i łąk niema być większą od $\frac{1}{4}$ należących do włościan użytkowych ziem ukazowych (nadziałowych).

c) Przy likwidacji wzajemnego serwitutu pastwiskowego tak włościan, jak dworu na ugórach (t. zw. łoki)—wydziela się włościanom obszar gruntu równy $\frac{1}{4}$ nadwyżki przestrzeni gruntów dworskich, obciążonych tym serwitutem, nad przestrzenią takichże gruntów włościańskich. W razie nadwyżki gruntów włościańskich nad dworskimi, lub równej przestrzeni tych gruntów, serwitut ten znosi się bez żadnych odszkodowań dla którejkolwiek ze stron.

d) Przy likwidacji wszelkich innych serwitutów wynagrodzenie na korzyść użytkowników tych serwitutów określa się na zasadzie norm, stosowanych w umowach dobrowolnych, dokonanych poprzednio w najbliższej okolicy, a w braku takich umów — na zasadzie orzeczeń rzeczoznawców”.

Art. 14. Art. 31 ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„W razie konieczności określenia wynagrodzenia za serwituty w gotówce określa się najpierw wynagrodzenie w ziemi, podług zasad, wskazanych w art. 13 niniejszej ustawy, a następnie dokonuje się oszacowanie tego wynagrodzenia podług przeciętnych cen targowych, płaconych w danej okolicy”.

Art. 15. W art. 32 ustawy wyrazy: „w tabelach likwidacyjnych” zastępuje się wyrazami: „w aktach nadawczych”.

Art. 16. Z chwilą wydzielenia równoważnika za serwitut dziedzina, obciążona serwitutem, zostaje od niego zwolniona.

Jeżeli gromada uchwali w myśl art. 11 ustawy z dnia 7 maja 1920 r., że grunty, wydzielone za serwituty, mają być podzielone, na ten czas podział następuje na podstawie dobrowolnego układu pomiędzy zainteresowanymi; w razie niedościa do skutku dobrowolnego układu—grunty, wydzielone za serwitut, zostaną podzielone proporcjonalnie do posiadanych przez każdego właściciela gruntów ukazowych.

Art. 17. Art. 39 ustawy otrzymuje brzmienie następujące:

„Decyzje, powzięte przez okręgową komisję ziemską, ulegają zaskarżeniu do głównej komisji ziemskiej na zasadach, wskazanych w art. 20 ustawy z dnia 6 lipca 1920 r. o organizacji urzędów ziemskich (Dz. U. R. P. № 70, poz. 461).

Art. 18. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Prezesowi Głównego Urzędu Ziemskiego.

Art. 19. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek: *Trąmpczyński*

Prezydent Ministrów: *Antoni Ponikowski*

Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego: *Kiernik*